
**DE GROENE
AMSTERDAMMER**

Iedereen

Buitenland

TPP

De natuur houdt niet van een vacuüm, macht doet dat evenmin. Door direct het Trans-Pacific Partnership (TPP)-verdrag te verwerpen maakte Donald Trump zijn eerste buitenlandse politieke blunder.

door Frans Verhagen 30-11-2016

Hij presenteerde zijn beslissing als een economische weldaad voor het land, een garantie voor de terugkeer van banen en economische groei. In werkelijkheid ging TPP vooral over strategische verbanden in de Pacific, de regio waarin de Verenigde Staten, sinds zij in 1898 de Filippijnen in de schoot kregen geworpen, de dominante macht waren. Die macht werd in de jaren dertig en veertig aangevochten door Japan, nu door China. Het was beter geweest als Barack Obama het als zodanig had gepresenteerd. Had ze meer lef gehad, dan had Hillary Clinton het verdedigd in plaats van opportunistisch te knielen voor de aanhang van Bernie Sanders die ze daarmee toch niet overtuigde.

TPP regelt handel tussen de Verenigde Staten en elf landen rondom de Pacific, van Chili tot Vietnam maar zonder China, in een regio waar nu al veertig procent van alle wereldhandel plaatsvindt. Het was een voordelig verdrag voor Amerika. De meeste geïmporteerde goederen waren al heffingsvrij, met TPP zouden juist barrières tegen Amerikaanse exportgoederen geslecht worden. Het stelde eisen over vakbondsrechten, minimumlonen en maximumwerkuren, veiligheid in de werkplaats en het zou kinder- en gedwongen arbeid verbieden. Daarnaast zou het nieuwe normen hebben vastgelegd voor digitale handel, intellectuele eigendomsrechten, mensenrechten en zelfs milieubescherming.

Het zou die elf landen, kortom, meer op de Verenigde Staten doen lijken in arbeidswetgeving en zou de voorsprong op technologisch gebied beschermen. Het zou Amerikaanse farmabedrijven niet langer twaalf jaar bescherming geven tegen generieke geneesmiddelen, maar slechts acht (daarom was de farmalobby tegen). Ten slotte zou het de handel in slagstanden van olifanten en neushoorns verbieden, *big business* in Vietnam. In het door Sanders en Trump geschapen antiklemaat golden argumenten niet meer.

Natuurlijk heeft Trump het verdrag niet gelezen

Veel belangrijker nog was de geopolitieke waarde van het verdrag. De afwijzing ervan verandert niets aan de feitelijke verhoudingen in de Pacific maar beïnvloedt die wel. De bedoeling was de Amerikaanse economische orde vast te leggen, een beleid dat beter dan andere machtsuitoefening landen binnen je invloedssfeer houdt. Omgekeerd wilden die landen graag Amerika binden, waardoor voorwaarden konden worden afgedwongen die anders niet mogelijk waren geweest. De onderhandelingen duurden zeven jaar waarin landen en leiders bepalingen moesten slikken die het thuisfront niet altijd plezierig vond. Ze staken hun nek uit.

Ze worden nu onderuit gehaald door de Amerikaanse weigering het resultaat te valideren. Daarmee is de situatie fundamenteel veranderd. Geen verdrag was beter geweest dan de bereikte overeenstemming af te wijzen. Het is niet zozeer dat China meteen in het gat kan duiken. Het heeft niets te bieden. Het gaat om de sfeer. Het klinkt als een cliché maar het is de werkelijkheid: vertrouwen is geschonden. Dat beeld doet er wel degelijk toe. Op dit Amerika kun je niet bouwen. Het respect voor de VS is afgenomen. Niet direct het traject *to make America great again*.

Natuurlijk heeft Trump het verdrag niet gelezen. Hij pikte aan op de antihandelsstemming, opgestookt door links en rechts. Wat was de urgentie om meteen dit punt te maken? Deels omdat het gemakkelijk was, een gebaar. Deels om Obama in zijn hemd te zetten, die net in Peru moest uitleggen waarom TPP niet doorging. Trump deed het omdat hij nog geen buitenlands politiek team heeft dat hem kon vertellen dat het afblazen van het verdrag schadelijker was dan het tekenen ervan.

Er komt een punt dat zelfs president Trump zal ontdekken dat de belangen van de Verenigde Staten met het vertrek van Obama niet zijn veranderd en dat het verdrag zo gek nog niet was. Het is al eerder gebleken dat woorden van Trump geduldig zijn, belofte onderhandelbaar, negeerbaar en soms, omkeerbaar. De algemene teneur is dat het TPP-verdrag hopeloos verloren is. Als rechtgeaarde *contrarian* zie ik een andere mogelijkheid, passend bij Donald Trump, namelijk een heronderhandeling. Daarin zou Trump een paar optische veranderingen kunnen aanbrengen en dan claimen dat hij een veel betere deal

heeft gekregen. Zijn applauscollege in de Senaat zal dat bevestigen door het verdrag te aanvaarden. De rest van Amerika en de rest van de wereld doen er goed aan zijn ego te strelen en te erkennen dat Trump een geniale onderhandelaar is. Een leugentje om bestwil.

